

Serpil Yılmaz

Sobe

syilmaz@milliyet.com.tr

Enerji güvenliği ve ucuz enerji nerede kaldı?

29 Nisan 2010

Geçtiğimiz yüzyılı olduğu gibi, bu çağı da kana bulayan biricik kavram: “Enerji güvenliği”... Bu kavramın en iyi tariflerinden birini, 12 yıldır sürdürdüğü Cumhurbaşkanlığı Enerji Danışmanlığı görevinden ayrılıp, 2009-2010 öğrenim yılında İzmir Ticaret Odası'nın kurduğu İzmir Ekonomi Üniversitesi, Araştırma ve Lisansüstü Politikalar Direktörü olarak akademik hayata geri dönen Prof. Dr. Volkan Ediger yapıyor:

“Enerjinin üretim, tüketim ve dağıtımının sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla, enerji arz, talep ve naklinin yeterli miktar ve kalitede, makul maliyet ve fiyatlarla çevre dostu bir şekilde kesintisiz olarak sağlanmasıdır.”

Ediger, İstanbul Kültür Üniversitesi'nin (İKÜ) dün düzenlediği “Enerji Güvenliği: Dünya ve Türkiye” paneline konuşmacı olarak katılmıştı.

Kamuoyunda en çok tanınan enerji uzmanlarından İKÜ öğretim üyesi Necdet Pamir'in moderatörlüğünde gerçekleşen panelde Ediger, tarihsel bir hatırlatmayla “enerji güvenliği” kavramının ilk olarak, 1865 yılında İngiltere'nin kömür fazlasını düşük gümrük veya gümrüksüz olarak Fransa'ya satmasıyla gündeme getirildiğini söylüyor.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra tüketimi hızla artan petrol, Amerika'nın “arz güvenliği” sorunuyla tanışmasına yol açıyor.

1990'lardan itibaren ise doğalgaz ülkesi Rusya tarafından ortaya atılan “talep güvenliği” kavramı enerjinin konusu haline geliyor.

Türkiye'nin Doğu'sunda yer alan enerji kaynaklarının, tüketici pazar olan Batı'ya ulaştırılması, enerji güvenliğinin üçüncü ayağı “nakil/ulaşım” sorununu sıcak tutuyor.

Çin'den sonra ikinci ülke

Panelin konuşmacılarından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Müsteşar Yardımcısı Selahattin Çimen'in yaptığı “Türkiye Çin'den sonra enerji talebi en çok artan ikinci ülke” saptamasının ışığında, enerji-güvenlik-iklim değişikliği meselelerinin bizi çok yakından ilgilendirdiğini tekrarlamalıyım.

2009 yılında enerji faturasının bir önceki yıla göre yüzde 50'ye yakın oranda düşerek 25.9 milyar dolara gerilediğini söyleyen Çimen, enerji faturasının milli gelire oranının yüzde 5-6 sınırına dayanmasını uyarıcı bir gösterge olarak kabul ediyor. Kaldı ki Türkiye de bu sınırdadır.

Çimen, ithalat bağımlılığını azaltacak çeşitlenme, yenilenebilir enerji, verimlilik ve arama projeleri üzerinde duruyor. 2030 yılı referans senaryolarını dile getiren Çimen, dünyada fosil kaynakların (petrol, doğalgaz, kömür) tüketimde yüzde 45'e varan oranda ağırlığını koruyacağını söylüyor.

Irak'ta ABD kazandı

Enerji çevrelerince sık kullanılan “Türkiye geçiş ülkesi olmayacak” tezine değinen Ediger'in “Geçiş ülkesi, hat, terminal gibi kavramları bundan 20 yıl önce kullanmıyorduk. Enerji nakli konjonktürel bir durum. Türkiye konjonktürü kaçırıyor” diyor.

Ediger, hafıza temizliğine de ihtiyaç duymuş olacak ki, “Herkes Bakü-Tiflis-Ceyhan'ın çok önemli olduğunu söylüyor, oysa 1976 yılında yapılan, yıllık kapasitesi 80 milyon ton olan Kerkük-Ceyhan hattı bundan çok daha önemlidir” vurgusu yapıyor.

Söz Irak'a uzanmışken şu soruyu da sormadan yazıyı bitirmeyeyim:

Dünyanın en büyük ikinci petrol ülkesi ve sınır komşumuz Irak'ta 2003 yılından beri süren savaşta kim kazançlı çıktı?

Dünyanın en zengin 10 şirketinden 7'sinin petrol şirketi olduğunu söyleyen Ediger, “Amerika” diyor ve ekliyor “Bunlar arasında TPAO'nun sözü bile edilmez.”

Panelin konuşmacıların ETKB Enerji İşleri eski Genel M¼d¼r¼ Budak Dilli ve Ediger'e n¼kleeri soruyorum.
Her iki uzman da T¼rkiye'nin enerji g¼venlięi açısından n¼kleerden başka yolunun bulunmadığına dikkat çekiyor.
Ancak her ikisinin de n¼kleer yatırımında h¼k¼metin izlediği y¼nteme ilişkin çekinceleri bulunuyor.
Panelden izlenimlerimi D¼nya Enerji Konseyi T¼rk Milli Komitesi Bařkanı S¼reyya Y¼cel ¼zden'in řu s¼z¼yle bitirmeyi tercih ediyorum:
"Enerjide y¼zde 75 dışa bağımlılık varsa, orada etkin dış politika ve i barış sağlanamaz!"